

וקריאה, בא להבחין בפני זקנו, שהיה מרוצה מאד מידיעותיו, ושלחו להבחין אצל הדוד הג"ר ראובן. ר' ראובן האט ליב געהאט, צו טשעפין מיט קינדער – הוא נהנה להשתעשע עם הילדים – ובחן את קריאתו בפרק "במה מדליקים", ובהגיע הילד לתיבת "בעטרן ובנפט" נכשל בקריאתו, ולא ידע לבטא כראוי את שני השוא שבמילה. א"ל ר' ראובן: "אתה עדיין צריך ללמוד ולדעת היטב".¹²²

בנו של הגרב"ד, הרה"ג ר' לייב נפטר בגיל צעיר, והאלמנה בנה ובתה גרו בביתו של הסבא, שגידלם במסירות נפלאה. כשהגיע הנכד ישעי' לעול מצוות, בקש הגרב"ד מחתנו הג"ר ראובן שיכין עם החתן את דרשת הבר מצוה. דעתו של הג"ר ראובן היתה שראוי שהחתן ידרוש מתורתו של הסבא ובחר אחד משיעוריו של הגרב"ד כמתאים לדרשה. כשנכנס לחתנו והראה לו את הענין המיועד, אמר רב"ב שיבחר ענין מתוך הספר "שאגת אריה" או מחידושי הגאון רבי עקיבא איגר, שכבר נהגו ישראל ונתקבל הדבר שאומרים מדבריהם בדרשת בר מצוה.¹²³

בליל התקדש חג הפסח היה הג"ר ראובן עורך את שולחן ליל הסדר בדירתו, שבקומה השניה. הוא מיהר לסיים את עריכת הסדר, וכל בני המשפחה היו יורדים לביתו של הסבא הגרב"ד, והמשיכו בשירות ותשבחות בדביקות רבה. היו לו לר' ברוך בער ניגונים מיוחדים על הפיוטים שבסוף ההגדה, ובמיוחד האריכו ב"אחד מי יודע". עד שעת לילה מאוחרת היה החתן וחתנו מרכים לספר ביציאת מצרים, ושרים הלל ותשבחות לבורא עולם.¹²⁴

בי מלאך ה' צבאות הוא

אחרי הגיעם והתבססם בקאמניץ, החלה תקופת הזהב של הישיבה. מאות בחורים מכל רחבי פולין וליטא באו ללמוד תורה מפיהם של רבי ברוך בער ורבי ראובן.¹²⁵ חידושי תורתו המיוחדים של הגרב"ד נודעו לשם דבר בעולם הישיבות ומשכו לקאמניץ בחורים מצוינים. באהבת התורה שבערה בקרבו, האיר פנים לכל בחור כחבר בין חברים, והשתדל ללמד דרך באהבת האמת להבנת התורה.

כה כתב חתנו הג"ר ראובן בהקדמתו ל"ברכת שמואל": "נתקיים בו הכתוב 'כי נער ישראל ואהבהו' כדרשת חז"ל 'מתלמד כנער'. בהיותו הרבי היותר גדול בעולם לא לימד לתלמידיו אלא איך להיות תלמיד, כי בשעה שאחרים יגעו לתרץ קושיות או לסתור תירוצים, הוא יגע להבין איך צריך להקשות קושיא, איך צריך לתרץ תירוץ ואיך צריך להסתפק ספק. תמיד יגע ללמוד את דרך הלימוד כנער הנכנס לישיבה...".¹²⁶

122 מפי הג"ר חיים שלמה ליבוביץ.

123 "הרב הדומה למלאך" עמ' 431.

124 הגדת "ארזי הלבנון" ח"ב עמ' יח.

125 לימים הצטרף לרמ"י הישיבה חתנו השני של הגרב"ד הג"ר משה ברנשטיין, ולמשגיח נתמנה הג"ר נפתלי זאב הכהן ליבוביץ, גיסו של הגרב"ד.

126 חידושי תורתו של הגרב"ד נדפסו בחייו אך נאבדו בפרוץ המלחמה העולמית, וחזרו ונדפסו בוויילנא בשנת ת"ש. כרכים נוספים נדפסו בארה"ב ע"י אחיינו הג"ר שלום ליבוביץ רב "קהל אחי יוסף" ברוקלין. "שאלמלא הוא לא היתה ניתנת לתורת רבנו מוצא". כלשונו של הג"ר ראובן בברכת שמואל חלק ב'.